

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CRNE GORE ZA SPRJEČAVANJE ZLOUPOTREBE DROGA ZA 2017-2018 GODINU

Zloupotreba droga i brojne ozbiljne posljedice koje ona uzrokuje, predstavljaju stalni izazov za sva društva i države, i zahtijevaju multisektorski kontinuirani odgovor zajednice u cjelini, u kojem doprinos moraju dati pojedinci, porodica, lokalna zajednica, vladine institucije, civilni sektor, međunarodne organizacije i ostali.

Zloupotreba droga otvara kompleksna pitanja i problematiku na globalnom nivou i predstavlja prijetnju za bezbjednost i zdravlje i pojedinaca i društava, ali i za životne uslove u svjetskim razmjerama.

Crna Gora dijeli i potvrđuje osnovne principe zakonodavstva Evropske unije i u svakom pogledu podržava osnivačke vrijednosti Unije: Poštovanje ljudskih prava i sloboda, vladavinu prava, uvažavanje ljudskog dostojanstva, slobode, demokratije, jednakosti, solidarnosti. U tom kontekstu pristupa se i pitanjima vezanim za problematiku bolesti zavisnosti od droga .

Strategija Crne Gore za sprječavanje zloupotrebe droga 2013-2020 godina, u skladu je sa EU Strategijom za droge 2013-2020, i zasnovana je na dvije ključne dimenzije politika droga, smanjenje potražnje droga i smanjenje ponude droga, dopunjene sa dotičnim temama: međunarodna saradnja, informisanost, istraživanje i saradnja i koordinacija.

Strategija Crne Gore za sprječavanje zloupotrebe droga 2013-2020 godina, dala je osnovu za izradu i primjenu prvog akcionog plana za period 2013 -2016 godina.

Nakon realizacije prvog akcionog plana za prethodni četvorogodišnji period, nastavlja se primjena Strategije kroz Akcioni plan 2017-2018 godina.

Ovim akcionim planom predviđena je multisektorska realizacija ciljeva, i vladinog i nevladinog sektora. Akcioni plan za sprovođenje Strategije Crne Gore za sprječavanje zloupotrebe droga 2017-2018, definiše različite aktivnosti u cilju usmjeravanja odgovornih aktera ka glavnim oblastima intervencija. Planirani ciljevi u akcionom planu pokrivaju oblasti sprovođenja zakona, carine, policije, javnog zdravstva, sistema socijalne zaštite, obrazovanja, međunarodnu saradnju i ostalo.

Akcioni plan 2017-2018, u skladu je sa preporukama EU ekspertskog tima za politike droga, koji su kroz ekspertsku misiju učestvovali u eksternoj srednjoročnoj evaluaciji Strategije Crne Gore za sprječavanje zloupotrebe droga 2013-2020. Takođe, korišćeni su i Zaključci Savjeta Evropske unije (CORDROGUE 70 SAN 279), koji se odnose na minimume standarda kvaliteta u oblasti smanjenja potražnje droga u Evropskoj uniji . Ovim akcionim planom predviđeno je da se planirani ciljevi, realizuju kroz aktivnosti kontinuirane dinamike.

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CRNE GORE ZA SPRJEČAVANJE ZLOUPOTREBE DROGA 2017 -2018

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
SMANJENJE POTRAŽNJE ZA DROGAMA						
Prevenција zloupotrebe droga						
Održavati aktivnosti opštinskih kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti u lokalnoj zajednici	Priprema i realizacija godišnjih planova rada kancelarija .	Kontinuirano u 2017 i 2018 godini.	Opštinske kancelarije za prevenciju-lokalna samouprava u saradnji sa: – Ministarstvo prosvjete; Ministarstvo rada i socijalnog staranja; – JU za smještaj i rehabilitaciju korisnika psihoaktivnih supstanci; – zdravstvene ustanove; – Ministarstvo unutrašnjih poslova-Uprava policije; – NVO	Redovna aktivnost	Međunarodni projekti i programi	Realizovani godišnji programi rada
Unapređenje znanja i vještina kao zaštitnog faktora među mladima	Izrada i distribucija odgovarajućih informativnih materijala uzrasno prilagođenih. Razvoj i sprovođenje raznih programa prevencije za mlade.	Kontinuirano 2017 -2018	Ministarstvo prosvjete; Zavod za školstvo; Institut za javno zdravlje; zdravstvene ustanove; MUP -Upravapolicije; Nevladine organizacije	Redovna aktivnost - tekući Budzet	Međunarodni projekti NVO, programi, projekti	Materijal distribuiran; Razvijeni programi u primjeni; Broj i teme aktivnosti i uključenih;

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
	Izrada materijala za podršku intervencije u različitim okruženjima		.			Izrađen materijal ESP AD i HBSC istraživanja u školskoj populaciji
Prevenција upotrebe, smanjenje, sprječavanje i/ ili odlaganje rizika za prvu upotrebu droga Prevenција da obuhvati i teme u odnosu na politoksikomaniju i zavisnost od nehemijskih sredstava	Promocija i dostupnost univerzalnih programa prevencije i intervencije u različitim okruženjima (škole, klubovi za mlade i odrasli na radnom mjestu i u zatvoru).	Kontinuirano u 2017 i 2018 godini.	Ministarstvo prosvjete Zavod za školstvo; Ministarstvo zdravlja- zdravstvene ustanove; Institut za javno zdravlje; Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije; Nevladine organizacije	Redovna aktivnost- tekući Budzet		Programi u primjeni
	Realizacija druge faze projekta Javne tribine »Prevenција bolesti zavisnosti«	Do kraja 2017. godine	Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci;		Sredstva obezbijeđena putem Konkursa za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću za 2015.god.	Održane tribine u: Tuzima, Golubovcima, Ulcinju, Herceg Novom, Budvi, Danilovgradu, Rožajama, Žablaku, Pljevljima i Plavu.
Liječenje/Tretman						
Održati nisku učestalost infekcija u opštoj populaciji i među IKD	Vakcinacija protiv HBV u populaciji intravenskih korisnika droga	Kontinuirano	Institut za javno zdravlje Zdravstvene ustanove Fond za zdravstveno osiguranje ZU Montefarm	Redovna aktivnost -	Tekući Budzet	Epidemiološki izvještaji

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Održavanje dostupnosti i pristupačnosti savjetovašta i testiranja na HIV i drugih seksualno prenosivih bolesti i bolesti koje se prenose krvlju	Razvoj / Identifikacija mreže usluga za realizaciju	2017-2018 Kontinuirano	Institut za javno zdravlje	Redovna aktivnost-	Tekući Budzet	Spisak dostupnih usluga
Kontinuirana dostupnost i pristupačnost mogućnostima tretmana u zatvoru	Obezbijediti stalnu dostupnost supstancione terapije u zatvoru.	2017-2018 Kontinuirano	Ministarstvo pravde — Zavod za izvršenje krivičnih sankcija; Zdravstvene ustanove; Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci.	Redovna aktivnost	Međunarodni projekti	Sve opcije tretmana za lica na izdržavanju kazne dostupne.
Veća dostupnost i pristupačnost grupnog psihoterapijskog rada	Ojačati grupni psihoterapijski rad koji podrazumijeva učenje vještina i tehnika kod zatvorske populacije kako bi se oduprli bolesti i upoznali sa novim obrascima ponašanja u cilju održavanja i uspostavljanja apstinencije	2017-2018 Kontinuirano	Ministarstvo pravde- Zavod za izvršenje krivičnih sankcija; Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci. Civilne organizacije; Udruženja		Redovne aktivnosti	Intenzivniji grupni psihoterapijski rad

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Rehabilitacija zavisnika/ca od droga, reintegracija u društvo i oporavak, uključujući i lica zavisnike od droga na izdržavanju kazne zatvora						
Povećana dostupnost, pristupačnost i pokrivenost efikasnim i intervencijama vezanim za socijalnu rehabilitaciju i socijalnu reintegraciju	Razvoj / identifikacija mreže usluga za implementaciju koja se sastoji od javnih (Centri za socijalni rad) i civilnih organizacija i udruženja Edukacija zaposlenih u centrima za socijalni rad za stručnu podršku licima na tretmanu, poslije tretmana kao i sa članovima njihovih porodica.	Kontinuirano 2017-2018 Kontinuirano 2017-2018	Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Centri za socijalni rad; JU za smještaj i rehabilitaciju korisnika psihoaktivnih supstanci; Civilne organizacije; Udruženja.	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti Budžet	Usluge dostupne Broj sprovedenih obuka i broj polaznika
Povećanje efikasnosti i pokrivenosti opcijama tretmana zasnovanim na dokazima, kojima se pokrivaju različiti psihosocijalni pristupi	Održavanje postojećih i razvoj rehabilitacionih i programa društvene reintegracije koji imaju mjerljive ishode	Kontinuirano	Ministarstvo rada i socijalnog staranja Lokalna samouprava Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci; Civilne organizacije; Udruženja.		Međunarodni projekti Tekući Budžet	Programi u primjeni

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Povećana uključenost i socijalno učešće marginalizovanih grupa ili pojedinaca	Aktivnosti usmjerene ka prevenciji socijalne isključenosti	Kontinuirano	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Redovna aktivnost	Međunarodni projekti; Budžet	Spisak dostupnih programa i usluga
Dostupnost rehabilitacionog tretmana ženama zavisnicama	Promocija rehabilitacionog programa za žene zavisnice	Kontinuirano	Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci; Ministarstvo rada i socijalnog staranja; Civilne organizacije; Udruženja; Terapijske zajednice.		Međunarodni projekti; Tekuća budžetska sredstva	Obezbijeden prostorni i kadrovski kapacitet. Primjena stručnog programa/proto kola rehabilitacije i resocijalizacije koji uzima u obzir specifiku problema žena zavisnica
Prevenција stigmatizacije i diskriminacije osoba usljed bolesti zavisnost i oboljelih od AIDS-a, HIV-a i oboljelih od hepatitisa C i B	Informativno edukativne radionice i seminari u cilju upoznavanja i senzibilizacije javnosti i svih zaposlenij koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije i stigmatizacije		Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa :Institutom za javno zdravlje, Misijom OEBS-a i NVO	Kontinuirano	80%Međunarodne organizacije OEBS; 20% tekuća budžetska sredstva MLJMP	Realizovane aktivnosti i broj polaznika koji su prošli obuku

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna financijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Primjena stručno prihvatljivih i propisanih standarda za kvalitetnu rehabilitaciju	Povezivanje sa grupama za samopomoć kako bi se motivisali zavisnici za uključivanje u program interaktivnih radionica tzv. živih biblioteka odnosno dolazak bivših zavisnika koji uspješno apstiniraju	Kontinuirano 2017 - 2018	Ministarstvo rada i socijalnog staranja; Ministarstvo pravde- Zavod za izvršenje krivičnih sankcija; Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju zavisnika Lokalna samouprava Organizacije civilnog društva; Udruženja; Komune	Redovna aktivnost		Povezani sa grupom za samopomoć; Broj zavisnika uključenih u program interaktivnih radionica tzv. živih biblioteka
Smanjenje rizika i štetnih posljedica nastalih zbog zloupotrebe droga						
Dostupnost i pristupačnost programa distribucije sterilnog pribora za injektiranje	Javni i nevladini servisi	Kontinuirano	Zdravstvene ustanove Fond za zdravstveno osiguranje ZU Montefarm Nevladine organizacije .	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti	Dostupne usluge
Dostupnost i pristupačnost preventivnog materijala	Besplatna distribucija igala i špriceva, kondoma i edukativnog materijala	Kontinuirano	Zdravstvene ustanove Institut za javno zdravlje Fond za zdravstveno osiguranje; ZU Apoteke CG »Montefarm« Nevladine organizacije	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti	Dostupna kontakt mjesta za razmjenu i preuzimanje materijala

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Dostupnost i pristupačnost programa supstitucione terapije	Primjena supstitucione terapije	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja; Zdravstvene ustanove; Fond za zdravstveno osiguranje Montefarm Agencija za lijekove i medicinska sredstva	Redovna aktivnost-tekući Budžet,	Međunarodni projekti	Spisak dostupnih usluga
SMANJENJE PONUDE DROGA						
Prioritetna oblast: Policija						
Primjetno/mjerljivo smanjenje dostupnosti nelegalnih droga	1. presijecanje krijumčarskih kanala droge na nacionalnom i međunarodnom planu. 2. Procesuiranje organizovanih kriminalnih grupa koje se bave trgovinom drogama 3. Sprovođenje dugoročnih međunarodnih istraga sa partnerskim službama drugih zemalja	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova Uprava policije Ministarstvo finansija - Uprava carina Vrhovno državno tužilaštvo Vijeće za prekršaje	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Kvantitativni izvještaji o rezultatima rada. Izvještaj o broju krivičnih djela i broju prekršaja. Količine zaplijenjene droge.
Kontinuirana teorijska i praktična obuka policijskih službenika angažovanih na poslovima suzbijanja zloupotrebe droga	Organizacija i sprovođenje obuka, seminara, studijskih posjeta, radionica	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova Uprava policije	Redovne aktivnosti	EU fondovi Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Broj obuka i obučених službenika

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Identifikovati nelegalnu trgovinu prekursorima koji se koriste za proizvodnju droga	1. Suzbijanje nezakonite trgovine prekursorima 2. Povećana razmjena krivično obavještajnih podataka u zemlji i između zemalja	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo finansija - Uprava carina	Redovne aktivnosti	EU fondovi Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Izveštaji Broj krivičnih djela. Količina zaplijenjenih prekursora.
Vještačenja droga	Nastavak na procesu akreditacije i proširenje iste	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Forenzički centar – Uprava Policije	Redovne aktivnosti	Tekući budžet	Sertifikat Akreditaionog tijela Crne Gore
Preduzimanje aktivnosti službenika Odsjeka za borbu protiv droge, u oblasti prevencije zloupotrebe droga	Saradnja sa lokalnim zajednicama(škole,o pštinske kancelarije za prevenciju,zdravstvene ustanove)	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije,u saradnji sa Ministarstvom prosvjete,Ministarstvom zdravlja,opštinskim kancelarijama za prevenciju	Redovne aktivnosti		Broj održanih predavanja, radionica.
SMANJENJE PONUDE DROGA						
Prioritetna oblast: Carina						
Smanjenje dostupnosti droga	1. Povećana razmjena obavještajnih podataka u zemlji i između zemalja 2. Iznosi zaplijenjenih droga	Kontinuirano	Ministarstvo finansija - Uprava carina Ministarstvo unutrašnjih poslova Uprava policije	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Kvantitativni izveštaji o dostignućima

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Kontinuirana teorijska i praktična obuka carinskih službenika za borbu protiv droge	Organizacija i sprovođenje obuka, seminara, studijskih posjeta, radionica	Kontinuirano	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Broj obuka i broj obučених službenika
Formiranje tima za borbu protiv trgovine narkotika	Predlog izmjene akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta	Kontinuirano	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Redovne aktivnosti	Međunarodni projekti Budžetska sredstva	Usvojena sistematizacija
SISTEM ZA INFORMACIJE I PODATKE O DROGAMA						
Uspostavljanje funkcionalnosti po fazama nacionalne baze za informacije i podatke o drogama po utvrđenim standardima	Funkcionisanje nacionalne mreže kontakt institucija	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja – Ministarstvo unutrašnjih poslova- Uprava policije; Tužilaštvo, pravosudni organi; Ministarstvo pravde; Ministarstvo prosvjete; MF Uprava carina; Ostali organi uprave; Ostale nadležne ustanove i organizacije.	Redovne aktivnosti	Evropska agencija za praćenje droga i zavisnosti od droga (EMCDDA) Međunarodni projekti Tekuća budžetska sredstva	Dostupni i prikupljeni podaci
Sakupljanje podataka u skladu sa epidemiološkim indikatorima	Obezbjedivanje funkcionisanja i unaprijeđivanje Registra potražnje za tretmanom usljed upotrebe droga, obilazak zdravstvenih ustanova u cilju prikupljanja podataka	Kontinuirano	Institut za javno zdravlje; Zdravstvene ustanove	Redovna aktivnost	Tekuća budžetska sredstva	Funkcionalnost Registra Kvalitet prijavljenih podataka Specifični izvještaji iz registra potražnje za tretmanom usljed upotrebe droga

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Aktivan sistem ranog upozoravanja na pojavu novih psihoaktivnih supstanci .	Komunikacija,saradnja i razmjena informacija na nacionalnom i na međunarodnom nivou skladu sa utvrđenom procedurom Učešće u radu EU sistema ranog upozoravanja	Kontinuirano	Ministarstvo unutrašnjih poslova- Uprava policije- Forenzički centar; Ministarstvo zdravlja; Ministarstvo finansija- Uprava carina, Zdravstvene ustanove; Udruženja/terapijske zajednice/nevladine organizacije	Redovne aktivnosti	Evropska agencija za praćenje droga i zavisnosti od droga; Međunarodni projekti Tekuća budžetska sredstva	Identifikacija novih supstanci; Ažuriranje spiska supstanci pod kontrolom; Stručne obuke i sastanci; Saradnja sa EMCDDA.
ISTRAŽIVANJE						
Implementacija politika i aktivnosti zasnovanih na dokazima						
Sticanje uvida u zastupljenost, vrstu i obrasce upotrebe droga u opštoj populaciji u Crnoj Gori kao jednog od standardnih indikatora upotrebe droga u zemlji	Sprovođenje istraživanja o upotrebi duvana, alkohola i droga u opštoj populaciji na reprezentativnom uzorku populacije odraslih osoba u Crnoj Gori (18-65 godina)	Priprema istraživanja, implementacija i objavljivanje rezultata - kraj 2017	Evropski centar za praćenje droga i zavisnosti od droga (Agencija EU-EMCDDA) Institut za javno zdravlje Monstat	40.000 eura 5.585 eura	Evropska agencija za praćenje droga i zavisnosti od droga - EMCDDA (iz EU IPA5 fonda za države Zapadnog Balkana) Institut za javno zdravlje	Sprovedeno istraživanje i izrađen i objavljen izvještaj istraživanja

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Osiguranje kontinuiteta u procjeni zastupljenosti, vrste i obrazaca upotrebe droga među mladima u Crnoj Gori sprovođenjem ESPAD 2015 internacionalnog istraživanja, kao jednog od standardnih indikatora upotrebe droga u zemlji	Izrada, objavljivanje i diseminacija ESPAD internacionalnog istraživanja među mladima u Crnoj Gori		Institut za javno zdravlje EMCDDA	5000 eura	Institut za javno zdravlje	Izrađen i objavljen izvještaj istraživanja
MEĐUNARODNA SARADNJA						
Bilateralna, regionalna i saradnja sa EU i međunarodnim organizacijama						
Učešće u radu međunarodnih tijela za politike droga. Redovna i vanredna izvještavanja međunarodnih tijela i agencija.	Održavanje postojećeg članstva - aktivno učešće na sastancima / projektima / u partnerstvima i obukama Učešće u programima obuke	Kontinuirano	Organi državne uprave Resorne ustanove Udruženja i civilne organizacije	Redovne aktivnosti - Tekuća budžetska sredstva	Budžet EU fondovi Međunarodne organizacije	Izvještaji Zajednički projekti Realizovane obuke

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
SARADNJA I KOORDINACIJA						
Aktivnost Državnog savjeta za sprječavanje zloupotrebe droga	Praćenje nacionalne politike sprečavanja zloupotrebe droga	Kontinuirano	Državni savjet Organi državne uprave Resorne ustanove Lokalna samouprava	Redovne aktivnosti		Održane sjednice Državnog
Kontinuitet u radu Komisije za droge	Razmatranje aktuelnih pitanja iz tematske oblasti	Kontinuirano	Komisija za droge	Redovne aktivnosti		Održani sastanci Komisije i razmatrane teme.
Obezbijediti funkcionalnu kontakt mrežu na nacionalnom nivou u cilju pripreme za učešće u radu Evropske mreže za podatke i informacije o drogama	Identifikacija i saradnja kontakt osoba u nadležnim institucijama	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja Nadležni organi državne uprave Nadležne resorne ustanove	Redovne aktivnosti		Stvoreni uslovi za učešće u radu Evropske mreže za podatke i informacije o drogama

Cilj	Aktivnosti	Rokovi	Nosilac aktivnosti	Potrebna finansijska sredstva	Izvor finansiranja	Indikator
Učešće civilnog društva u aktivnostima sprječavanja zloupotrebe droga	Jačanje dijaloga između institucija i civilnog sektora u cilju razbijanja predrasuda o bolesti zavisnosti Osnaživanje saradnje kroz realizaciju i implementaciju zajedničkih aktivnosti i projekata	Kontinuirano Kontinuirano	Svi organi državne uprave Centri za socijalni rad Zdravstvene ustanove Nadležne ustanove Javna ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci Nevladine organizacije Ustanove/udruženja/komune za rehabilitaciju	Redovne aktivnosti		Pregled realizovanih aktivnosti